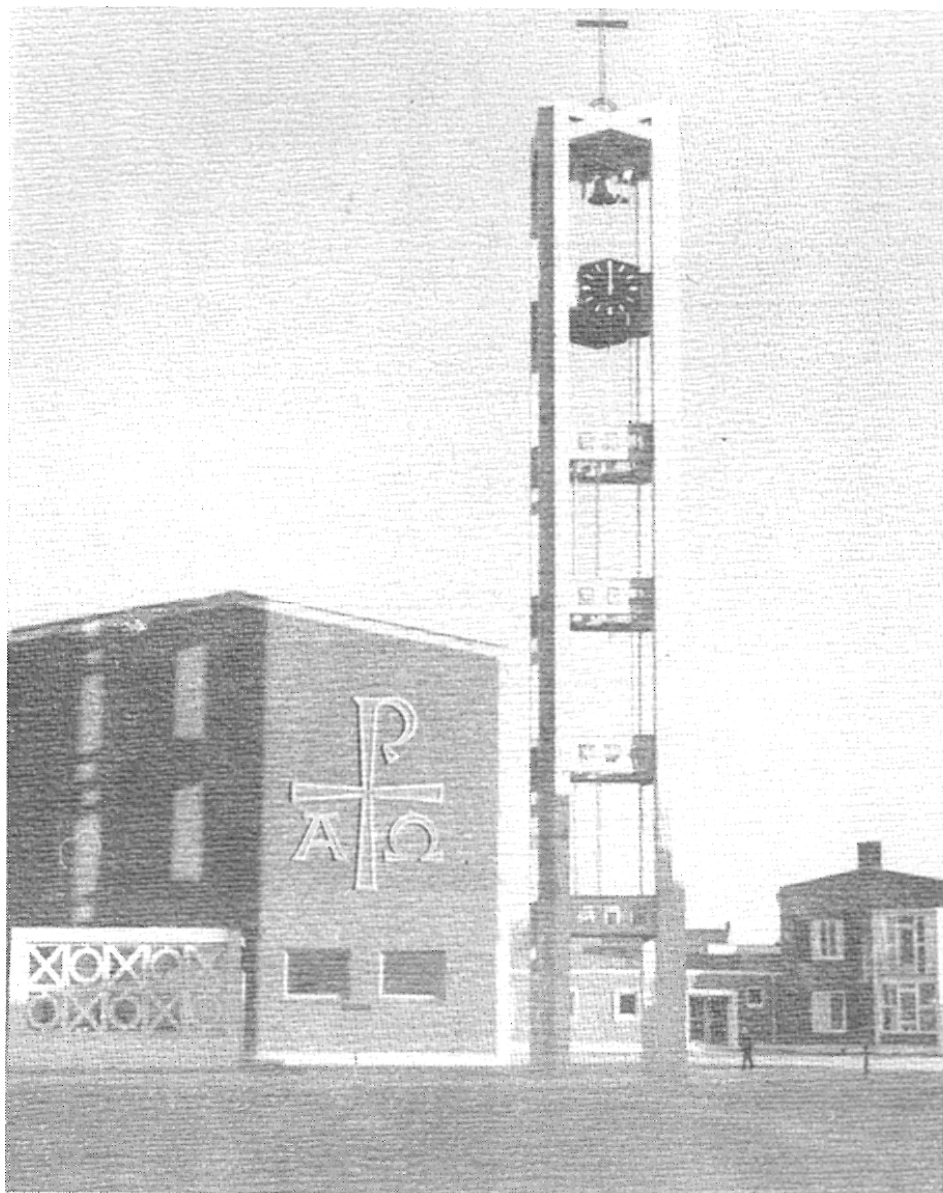

1958

30 jaar

1988

BOUWEN- WERKEN DROMEN

IN EN OM DE
OPSTANDINGSKERK
DEN HELDER

Woord vooraf

Gedenken is goed. Niet om het verleden mooier voor te stellen dan het was. Vroeger was niet alles beter. Ook toen hebben we veel fouten gemaakt. Gedenken is goed, om te vragen wat uit het verleden je inspireren kan. Als ik terugdenk aan 30 jaar geleden – de bouw van de Opstandingskerk – dan krijg ik nog altijd een zeker geluksgevoel.

Niet vanwege de nieuwbouw op zichzelf. Wel om twee redenen denk ik: ten eerste, om de Geest waaruit en waarin alles tot stand kwam. Een Geest van openheid en vertrouwen tussen mensen... en delen van de gemeente, die elkaar vroeger wantrouwden en steeds op afstand hielden. Een geest van Gemeenteopbouw. Ten tweede, om de overtuiging die onder ons heerste, dat de gemeente, de kerk er niet is voor zichzelf, maar voor de mensen in de wereld.

Nu we dertig jaar Opstandingskerk herdenken, wens ik de gemeente graag toe, in dat spoor verder te gaan: als gemeenschap open te staan vóór en te luisteren naar elkaar, om samen te vragen naar Gods bedoeling met mens en wereld en je daarvoor in te zetten.

Opstandingskerk – wat een moedgevende naam eigenlijk! Telkens weer hebben we het nodig op te staan uit de dodelijkheid van vastgelopen verhoudingen. Niet alleen een Opstandingskerk, maar – veel belangrijker – een Opstandingsgemeente!

ds. J. Borghardt.

chronologisch overzicht van de bouw “OPSTANDINGSKERK’ en haar predikanten

Tijdens de bouw van de kerk waren vier predikanten in Den Helder werkzaam, te weten:

ds. J. Borghardt
ds. C.J. Rasch

ds. Ravensloot
ds. G.Ch. van Royen

De bouwcommissie bestond uit leden van de twee modaliteiten waarvan ds. J. Borghardt de bouwpastor was. De commissie werd gevormd door:

dhr. A. Kramer
president-
kerkvoogd

dhr. L. Nettinga
secretaris

dhr. J. de Geus
penningmeester

dhr. J. van Strijen
commissielid

dhr. Joh.A. Peters
architect HBO-BNA

16 januari 1958 werd de kerk ingewijd
21 december 1958 ingebruikname van het orgel

ds. J. Borghardt, sept. 1942
bevestigd tot hulpprediker dor
ds. Enklaar. 14 mei 1944
bevestigd tot predikant, 6 mei
1962 verrokken naar Haarlem.

ds. C.J. Rasch
jan. 1949 bevestigd door ds.
J.W. de Hoest in de Nieuwe
Kerk, Weststraat. In 1966
vertrokken naar Slootdorp.
Overleden op 28 augustus 1972

ds. C.Ch. van Royen
17 januari 1954 bevestigd door
ds. C.J. Rasch in de Nieuwe
Kerk, Weststraat. Bouwpastor
Johanneskapel. 16 september
1962 vertrokken naar Arnhem.

ds. R. Dijkstra
8 juli 1962 bevestigd door ds. J.
Borghardt in de
Opstandingskerk. 26 mei 1968
vertrokken naar Velp.

ds. R. Oort
2 oktober 1966 bevestigd door
ds. R. Dijkstra. 6 augustus
1972 vertrokken naar
Oudshoorn-Ridderveld

ds. J.C.J. Bronsgeest
6 oktober 1968 bevestigd door
zijn broer ds. J. Brondgeest in
de Opstandingskerk. 17
augustus 1975 vertrokken naar
Nieuwkoop

ds. J. Windig
22 augustus 1976 bevestigd
door ds. M.J. Arents in de
Opstandingskerk. 1 mei 1983
met emeritaat vertrokken naar
Bussum

pastor B. de Haan
1 sept. 1985 bevestigd door ds.
J. Bruin en ds. J. Wolswinkel in
de Opstandingskerk. Huidige
voorganger

Dertig jaar 'Opstandingskerk'

Inleiding:

Herdenken is goed en noodzakelijk! Het is juist, af en toe even stil te staan en terug te zien op wat achter ons ligt. Dit geldt niet alleen voor ons persoonlijk leven, maar ook voor wat rondom ons heen in de loop der jaren is gebeurd. Nu de 'Opstandingskerk' dertig jaar in gebruik is, is het goed om de tegenwoordige gemeenteleden in te lichten over hoe en waarom dit kerkgebouw is gebouwd. Om zo volledig mogelijk te zijn zal men niet voorbij kunnen gaan aan het deel van de historie van de Hervormde gemeente te Den Helder dat vooraf ging aan de bouw van de Opstandingskerk.

De na-oorlogse nieuwbouw gaf gestalte aan een periode van ruim negentig jaren waarin uiteindelijk het samengaan van de beide modaliteiten in onze Hervormde gemeente tot stand kwam. De oorlogsjaren waren de inleiding tot een zeer belangrijke periode voor de Nederlands Hervormde Kerk, maar ook voor onze eigen Hervormde gemeente. Zonder deze jaren te willen idealiseren, kan toch worden gesteld, dat zowel in de bestuurlijke colleges als onder de gemeenteleden mensen gevonden werden die voor dit doel hun niet geringe gaven met grote getrouwheid beschikbaar stelden om samen verder te gaan. Onder hen waren velen die aan de oproep van de leiders van de beweging 'gemeentopbouw' n.l. dr. Gravemeijer, prof. Kraemer en prof. Banning gehoor gaven om de Nederlands Hervormde Kerk uit haar ambtelijke starheid op te heffen en, conform haar roeping, een Christus belijdende kerk te doen worden.

De verschrikkingen van de oorlog en bezetting hadden ons rijp gemaakt de eenheid onderling te bevorderen en te bewaren. Juist die jaren na de oorlog stelde men zich veel toleranter op dan later. Daardoor kon de opbouw van de Hervormde gemeente doorgang vinden. Hierbij moet men echter niet vergeten, dat in de jaren 1939 – 1958 de kerk nog een positief stempel drukte op de samenleving en haar invloed nog werd gevoeld in alle schakering van de maatschappij. Veranderingen van inzichten gingen geleidelijker en de gezagsverhouding in gezin en samenleving was nog redelijk.

Voorgeschiedenis:

Ver voor en tot en met de tweede wereldoorlog was onze Hervormde gemeente van vrijzinnige modaliteit. Het kerkewerk werd geleid door twee predikanten en in twee kerkgebouwen, t.w.:

- a. De 'Westerkerk' aan het Westplein (Helden der Zeeplein)
 - b. De 'Nieuwe kerk' aan de Weststraat en een pastorie die later als dienstgebouw werd gebruikt.
- De meerderheid van de hervormde gemeenteleden was vrijzinnig.

Geheel losstaande van de Hervormde gemeente bestond al meer dan negentig jaar een evangelisatievereniging van al dan niet hervormde gemeenteleden van rechtzinnige modaliteit. Deze evangelisatiegroep heette 'Vereniging tot verbreiding der waarheid'. De vereniging bezat een kerkgebouw met kosters-woning in de Palmstraat. Tevens een evangelisatiegebouwtje met woning in de Middenstraat, alsmede een pastorie in de Dijkstraat. De prediking geschiedde eerst door gastpredikanten. Later werd een hervormde predikant beroepen, die dan tijdelijk aan de kerk werd onttrokken. Voordat de evangelisatie een eigen predikant had, werd het gemeentewerk gedaan door catecheten of theologische kandidaten. Doop, aanneming en bevestiging van nieuwe lidmaten geschiedde onder toezicht en verantwoording van de kerkeraad in één der beide kerken. Het bestuur deed verder alle werkzaamheden die een kerkelijke gemeenschap vraagt.

Tot in de dertiger jaren was de verhouding tussen de twee modaliteiten ronduit slecht te noemen. Ondanks deze verhouding heeft de vereniging steeds weer het verzoek gedaan te worden opgenomen in de Hervormde gemeente met een eigen predikant van haar modaliteit. Steeds weer werd dit afgewezen. Maar altijd waren er in beide kampen wijze mensen die contact met elkaar hielden over dit onderwerp. In de dertiger jaren deed de toenmalige kerkvoogdij enkele concessies betreffende de verdeling van de 'kerkelijke belasting' tussen kerk en vereniging.

Toen brak de oorlog uit en volgde de bezetting met alle voorschriften en dwangmaatregelen. De vereniging moest zich, nog op papier, stellen onder de hoede van de Hervormde gemeente om doorgang van haar kerkdiensten te waarborgen en confiscatie van haar bezittingen te voorkomen. Haar predikant ds. Jansen nam een beroep aan naar Wilp en kandidaat J. Borghardt was bereid het werk voort te zetten. Nu niet meer los van de kerk, maar als hulpprediker die door de evangelisatie vereniging betaald werd. Hij werd in september 1942 als zodanig bevestigd door de vrijzinnige predikant ds. H.A. Enklaar. De bewoners van onze gemeente waren grotendeels geëvacueerd en verspreid over de hele kop van Noord-Holland. Het kleine hoopje gemeenteleden dat in de stad bleef wonen, werd bearbeid door ds. Enklaar en kandidaat Borghardt.

Inmiddels was er ook een nauwe samenwerking en wederzijds begrip ontstaan tussen president-kerkvoogd A. Kramer en de voorzitter van de vereniging J. van Zwijndrecht. Beiden vonden in kandidaat J. Borghardt een enthousiaste medestander en ook ds. Enklaar stond er volledig achter. In september 1944 moesten nog meer mensen van de bezetter de stad verlaten. De geestelijke verzorging werd toen met vertrouwen in handen gelegd van kandidaat J. Borghardt. Toen eindelijk de bevrijding kwam, was het zaad gestrooid om samen de Hervormde gemeente hier ter plaatse te gaan opbouwen. Men startte met het beroepen van kandidaat J. Borghardt tot hervormd predikant voor de rechtzinnigen en enige ouderlingen en diakenen van rechtzinnige modaliteit werden in het ambt bevestigd om hun predikant bij te staan en rechtsgeldigheid aan het kerkenwerk te geven.

Zowel materieel als financieel had de Hervormde gemeente zware klappen gekregen. De trieste balans zag er als volg uit: gesloopt op last van de bezetter:

a. De 'Westerkerk' Helden der Zeeplein. Evangelisatiegebouw met woning aan de Middenstraat en de pastorie Dijkstraat

b. De Nieuwe kerk' met bijgebouw beschadigd en inwendig geruïneerd.

De wederopbouw van het leeggeroofde Nederland kon wegens gebrek aan grondstoffen en financiële middelen maar moeilijk van de grond komen. Prioriteiten werden gesteld en ingedeeld naar het toen geldende tijdsbeeld.

Het eerste en belangrijkste punt was: de gemeenteleden te overtuigen van de noodzakelijkheid van samengaan. Dit kostte veel tijd, vergde geduld en veel vergaderen op diverse niveaus. Maar onder leiding van het reeds eerder genoemde drietal (ds. Enklaar was inmiddels met emeritaat) kwam de zaak langzaam maar zeker voor elkaar.

Nieuwbouw:

Voor de verloren gegane kerkelijke gebouwen ontvingen kerk en evangelisatie van het rijk grootboekinschrijvingen, waardoor kon worden vastgesteld hoeveel subsidie per object van het rijk kon worden verwacht. De evangelisatievereniging was bereid haar kerkgebouw aan de Palmstraat te verkopen en de opbrengst in te brengen in de gemeenschappelijke bouw van een nieuwe kerk. Nu de samenvloeiing een feit geworden was, gaf de nieuw gevormde kerkeraad toestemming aan de kerkvoogdij plannen en ramingen te maken om te komen tot nieuwbouw.

De rijksbijdrage werd vastgesteld aan de hand van de inhoud en het aantal zitplaatsen van de verloren kerk- en evangelisatie-gebouwen en de woningen naar het aantal kubieke meters. Rekening houdend met toekomstverwachtingen hier ter plaatse en de plaats waar nieuwbouw diende te worden gerealiseerd, maakte dat besprekingen met landelijke en plaatselijke overheid, maar ook met de landelijke kerkelijke instanties nodig waren. Na veel studie en overleg kon aan het architectenbureau Joh. M. Peters en ir. B. Roelofs te Den Helder opdracht worden gegeven de volgende ontwerpen en ramingen te maken van:

- a. Kerkgebouw met dienstgebouw en pastorie aan de H.A. Lorentzstraat.
- b. Een kapel met kosterswoning aan de Waddenzeestraat.

Voor verkrijgen van de bouwgronden ontving de kerkvoogdij veel medewerking van het gemeentebestuur. De toren van de kerk mocht op openbare grond worden gebouwd en de gemeente verleende een subsidie op de bouwkosten hiervan. Na ontvangst van de ontwerpen en ramingen werden deze na goedkeuring door de plaatselijk kerkelijke colleges, ter beoordeling en goedkeuring aan het ministerie van wederopbouw gezonden. Toen dit binnen was, kon tot aanbesteding worden overgegaan.

De bouw van de onder a. en b. genoemde gebouwen, compleet met inventaris, werd zowel wat betreft de financiering als bouwkundig als één project beschouwd. Bij de aanbesteding werd echter de mogelijkheid opgehouden de projecten a. en b. te splitsen. De bouwopdracht van de 'Opstandingskerk' met dienstgebouw en pastorie werd opgedragen aan de fa. de Vries en Zn. te Den Helder en die van de 'Johanneskapel' aan de fa. K. de Klerk te Huisduinen. Vermeld dient te worden, dat de raming van de architect niet door de inschrijvers werd overschreden.

De totale bouwkosten, inclusief inventarissen, orgels etc. werd door de kerkvoogdij begroot op totaal Fl. 770.000,--. Aan rijksvergoeding, gemeentesubsidie, kerksubsidie en bijdrage eigen gemeenteleden werd ontvangen Fl. 420.000,--. De benodigde hypotheek Fl. 350.000,--. Na gereedheid van de bouw en ingebruikname was er een batig saldo van Fl. 30.000,--. Dit bedrag werd later aangewend als startkapitaal voor de bouw van de pastorie aan de Waddenzeestraat.

De bouwcommissie werd gevormd door:

dhr. A. Kramer	voorzitter (president-kerkvoogd)
dhr. L. Nettinga	secretaris (kerkvoogd)
dhr. J. de Geus	penningmeester (kerkvoogd)
dhr. J. van Streijen	commissielid
ds. J. Borghardt	predikant
dgr. Joh. M. Peters, architect	tijdelijk uitgetreden kerkvoogd

De bouwcommissie werd bijgestaan door de volgende adviseurs:

dhr. P. Kee organist te Alkmaar
mevr. A. Graaff-Kamporganiste te Den Helder,
beiden voor het orgel van de 'Opstandingskerk' dat opgedragen was aan de fa. Flentrop te Zaandam

Voor de akoestiek: prof. Fokker

Naar een idee van ds. J. Borghardt ontwierp dhr. M. Beekhuis van Till de reliëfs in de betonzuilen van de 'Opstandingskerk'. Voor de aankleding etc. werden adviezen gevraagd aan diverse gemeenteleden (voornamelijk vrouwelijke). Dagelijks opzichter bij de bouw van het geheel was dhr. Bakker uit Alkmaar.

De bouw van de 'Johanneskapel' ging probleemloos en werd goed en op tijd opgeleverd. Die van de 'Opstandingskerk' vertoonde enige 'storingen'.

Groot was de vreugde toen de nieuwbouw voltooid was en predikanten en kerkeraad zich konden richten op de opbouw van de kerkelijke gemeente. Dit resulteerde in de uitbreiding tot vier predikantsplaatsen en de reeds eerder genoemde pastorie aan de Waddenzeestraat.

Nabeschouwing:

Deze moderne tijd is één grote stroomversnelling. Wijzigingen op geestelijk, maatschappelijk en op technisch gebied volgen elkaar in snel tempo op. De standpunten zijn harder geworden en de kerk, in haar pogen dit alles bij te houden, heeft haar duidelijkheid door onderlinge verdeeldheid verloren. Het eenvoudige gemeentelid wordt geconfronteerd met nieuwe theologische standpunten, waarmee hij of zij geen raad weet. Gevolg: men blijft weg of gaat op zoek naar een prediking die hen vertrouwd is en aanspreekt.

De kerk van 1939 – 1958 maakte fouten en had vele gebreken. De kerk van 1988 maakt wederom fouten en heeft eveneens gebreken. Laten wij hopen en bidden dat de kerk trouw mag zijn aan haar roeping een instrument te zijn om zondaars te brengen tot Hem, die gezegd heeft: 'Ik ben de weg, de waarheid en het leven'.

Nu, na dertig jaar terug ziende op die periode, kan het toch pijn doen, dat wat toen met liefde, inzet en verantwoordelijkheid werd opgezet, in de periode na 1968 ten dele weer verloren ging. In de eerstgenoemde periode hadden de kerkelijke colleges nog steun van een groot deel van de gemeenteleden, daardoor kon veel tot stand worden gebracht. Het was een zegen over mensen te kunnen beschikken met grote bestuurlijke kwaliteiten en initiatieven in die tijd waren mensen als dhr. J. van Zwijndrecht (die helaas de totstandkoming van de kerk niet mocht beleven), dhr. A. Kramer en ds. J. Borghardt de grote stimulerende figuren en onder hun leiding en Gods zegen kon dit worden volbracht.

Den Helder, 24 augustus 1987
J. de Geus

Impressies en herinneringen van de verschillende predikanten.
Door samensteller ingekort en gerangschikt.

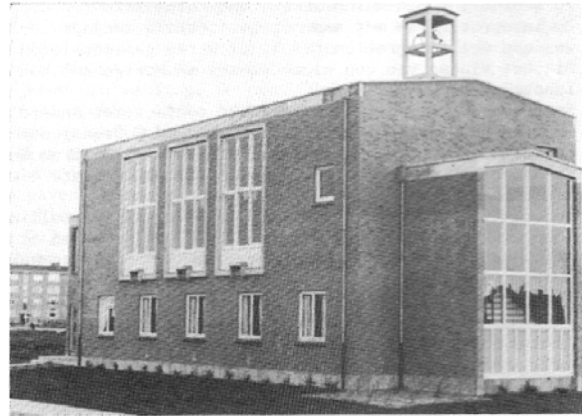
ds. J.C.J. van Royen

Op 17 januari 1954 deed ik mijn intree in de Nieuwe Kerk aan de Weststraat en werd bevestigd door ds. C.J. Rasch. De preek handelde over Efeziërs 3: 20 en 21. Mijn wijk was Nieuw Den Helder, en daarom heb ik meer gegevens van de Johanneskapel dan van de Opstandingskerk. In deze kapel waren er zolang ik er dienst deed elke vrijdag korte kerkdiensten, het zgn. avondgebed. Daarin werden systematisch diverse Bijbelboeken aan de orde gesteld voor een kleine groep zeer getrouwe bezoekers.

Over de Opstandingskerk nog deze bijzonderheid. Het plafond is van hout gemaakt en bewerkt met insecticiden. Hierdoor kwamen de kerkbezoekers na de dienst thuis met zware hoofdpijn of pijn in de keel. Gelegenheid om te ventileren bestond er niet. Toen heeft men een rondvenster opengemaakt, zodat de schadelijke stoffen konden ontsnappen. Het heeft nog lang geduurd voordat alle bezwaren die de kerkgang met zich meebracht waren verdwenen.

Verder heb ik alleen met de kerk van doen gehad voor zover ik er preekbeurten moest vervullen. Ik heb er catechisatie gegeven en een bijbelkring geleid samen met ds. J. Borghardt. In de lijdensweken werden dagelijks meditaties gehouden, eerst in de Palmstraat, later in de

Opstandingskerk. Bij mijn afscheid op 16 september 1962 preekte ik in de Opstandingskerk met als tekst: Mattheüs 13: 52.
(naar een brief van ds. van Royen)

De Johanneskapel in gebruik genomen
17 april 1957

Herinneringen aan de Opstandingskerk te Den
Helder door
ds. J.C.J. Bronsgeest

Mijn intree was in oktober 1968, 's morgens werd ik bevestigd door mijn helaas overleden broer, predikant te Hillegom. 's Middags deed ik mijn intree in de overvolle Opstandingskerk. Het kerkbezoek is zo gebleven tot 17 augustus 1975 het moment dat ik afscheid nam. Ds. R. Oort en ik moesten gebruik maken van hetzelfde kerkgebouw, de Nieuwe Kerk was toen juist gesloten. Zodoende hielden wij op dezelfde avond kerkeraadvergadering, ds. Oort aan de ene helft van de zaal, ik aan de andere zijde. Ook catechisaties hielden wij op dezelfde avond. Er waren toen nog vier predikanten, zodoende wisselden wij nogal eens van kerkgebouw. De avondmaalsviering hielden wij samen, bij de belijdenis van lidmaten deden wij alles door elkaar heen.

Tijdens het avondmaal deed zich een leuk voorval voor. Ds. Oort vertegenwoordigde de 'vrijzinnige' groep en bij hen was het de gewoonte om het avondmaal te vieren met gebruikmaking van kleine bekertjes. Nu was het gebruik dat ds. Oort altijd begon. Hij gebruikte de kleine bekertjes, ik gebruikte de grote bekers. In feite was het een beetje wanordelijk. Ds. Oort zou de viering beginnen met de kleine bekertjes, daarna ik met de grote om vervolgens de maaltijd voort te zetten met de grote bekers.

Wat gebeurde. Ds. Oort begon met zijn inzettingswoorden, grote beker in de hand, en hij ging daarin zo op dat hij vergat de kleine bekertjes aan te reiken en ieder dronk uit de grote bekers. Na de dienst zei ik tegen ds. Oort: Heb jij je niet vergist?' Hij keek mij verbaasd aan. Ik zei: 'Je hebt de kleine bekertjes niet gebruikt'. Sportief zei hij: 'Dan zullen ze in het vervolg de kleine bekertjes niet missen'. Voortaan werden alleen de grote bekers gebruikt.

Na enkele jaren ging ds. Oort weg naar Oudshoorn. Er is een bus gehuurd om zijn intree mee te maken. Er kwam geen plaatsvervanger voor ds. Oort. In dit jaar was ik voorzitter van de centrale kerkeraad. Er was verschil van mening over hoe de wijk verdeeld moest worden, allerlei pogingen werden ondernomen. Ik deed het voorstel om de twee wijken samen te voegen tot de wijkgemeente Opstandingskerk, echter op voorwaarde dat de kerkeraad mee zou helpen.

Tijdens een vrij weekend, die ik doorbracht bij mijn broer in Leeuwarden, werd ik door de politie opgebeld dat beide toga's alsmede al het zilverwerk uit de kerk was gestolen. Gelukkig is alles weer teruggekomen.

Meer dan tweehonderd mensen hebben bij mij belijdenis des geloofs afgelegd. Het aantal dat gedoopt werd kan ik slechts bij benadering noemen, het zijn er minstens tweehonderd geweest. Mijn vrouw, die helaas inmiddels is overleden, leidde de vrouwenvereniging en wij samen leidden

iedere week de bejaardensamenkomst, een morgen in de Nieuwe Kerk (die wij met de jeugd weer geopend hadden), de andere week in de Opstandingskerk. De Nieuwe Kerk is helaas voor een veel te lage prijs verkocht aan de Pinkstergemeente. In de Opstandingskerk heb ik elke zondagmorgen en –avond gepreekt. Steeds heb ik er op aangedrongen dat er in de kerk een bord zou komen waarop de voorgangers zouden worden vermeld, tot op heden is het er nog niet.

Na mijn vertrek uit Den Helder heb ik niets meer van de gemeente vernomen. Hoe het nu in Den Helder is, weet ik niet. Wel weet ik dat de diensten in die tijd goed bezet waren. Ik weet dat de poorten der hel de kerk nooit zullen overweldigen. Het is nog altijd Christus die zorgt voor Zijn gemeente.

‘Gij christenen, die op Hem vertrouwt, gij moet geen dreiging vrezen!

Die God, die van de hemel schouwt, zal ons een toevlucht wezen.

Der legerscharen Heer waakt voor Zijn Woord en eer,
geeft ons geduld in nood, en sterkt ons in de dood,
wie zou dan dreiging vrezen?’

ds. J.C.J. Bronsgeest

Herinneringen ds. Oort

Indertijd ben ik beroepen als rechts vrijzinnig predikant, die mee wilde werken aan de integratie. Tijdens mijn verblijf in Den Helder kwam een nieuwe wijkindeling tot stand waarbij mij het noordelijk deel van de oude stad werd toebedeeld, terwijl collega R. Dijkstra het zuidelijk deel te verzorgen kreeg. Er werd de nodige soepelheid toegepast voor gemeenteleden die speciaal pastorale verzorging van één van beide predikanten wensten te ontvangen. Ik heb graag meegewerkt aan de integratie omdat ik er sterk van overtuigd ben dat wij elkaar corrigerend en aanvullend nodig hebben. Dit geldt trouwens ook in het grotere oecumenische verband.

Mede via de gemeenschap van kerken was er een goed contact onder meer met de gereformeerde-, rooms-katholieke-, oud-katholieke- en doopsgezind/remonstrante collega's. De integratie van met name op het terrein zondagsscholen en vrouwenvereniging was nog wel wat problematisch. Er waren gemeenteleden die daar moeite mee hadden. Bij het vinden van een eigen plaats in het geheel kon dit overigens wel een bepaalde functie hebben.

Naar twee kanten met name werd het contact met andere kerken gezocht: Kerkeraad Centrum Zuid onder leiding van collega J.C. Bronsgeest belegde gemeenschappelijke kerkdiensten met de gereformeerden, terwijl Centrum Noord enkele gemeenschappelijke diensten met de remonstrants/doopsgezinde gemeente hield, waarbij ook gezamenlijke kerkeraadsvergaderingen plaatsvonden.

Twee activiteiten hadden mijn bijzondere belangstelling. Dat zijn de gemeentegesprekskringen en het jeugdwerk. Veel onderwerpen zijn in de gesprekskringen behandeld. Van deze gesprekken werden samenvattingen gemaakt met conclusies en in een eenvoudige brochurevorm voor alle leden beschikbaar gesteld.

Van het jeugdwerk ben ik een tijdlang voorzitter geweest. Er werden belangrijke initiatieven ontplooid, zoals het opknappen van de Nieuwe Kerk.

Ik herinner mij enkele boeiende adventsvieringen in het middenschip van deze waterschapskerk. Samen met collega ds. Bronsgeest zijn diverse kerkdiensten in de Nieuwe Kerk gehouden. Als opvolger van ds. Rasch was mij het godsdienstonderwijs op verschillende scholen opgedragen, zoals de Thorbeckeschool, de J.P. Thijsseschool en de openbare school aan de Parallelweg. Het was niet gemakkelijk, maar ondanks veel spanning en inspanning was het een rijke ervaring.

Voor het pastorale werk heb ik veel steun ondervonden van ouderlingen. In het bijzonder zou ik hier willen noemen ouderling C. Snoek, met wie ik een goede vertrouwensrelatie had en met wie ik vaak midden in de nacht op straat lange nagesprekken had.

De reden van mijn vertrek naar een andere werkkring was gelegen in het feit dat wegens de financiën het aantal predikantsplaatsen moest worden teruggebracht naar drie. Na mijn verblijf in de plattelandsgemeente Brouwershaven heeft de Helderse stadsstructuur mij erg aangetrokken en het werken met actieve groepen en groepjes was stimulerend.

Bij mijn intree werd schertsend vermeld dat Den Helder niet alleen letterlijk een winderige stad was, maar ook op geestelijk gebied. Dat werd inderdaad tijdens mijn verblijf bewaarheid.

Overigens heb ik een goede tijd gehad in Den Helder. Om de woorden van ouderling Mink te citeren uit zijn antwoordbrief op mijn aanvaarding van het beroep naar Den Helder: 'Hoe heerlijk dat de Heer der Kerk' ook mij heeft vergund een tijdlang in de Opstandingskerk te mogen werken.

Huwelijksbevestiging in aanwezigheid van ouderling Slikker

ds. R. Dijkstra

Dertig jaar Opstandingskerk

De Opstandingskerk zal voor mij het symbool blijven voor de Helderse periode. Dààr was het, dat ik op 8 juli 1962 bevestigd werd door mijn voorganger ds. J. Borghardt, daar was het dat ik (na 's morgens nog het avondmaal gevierd te hebben met de begin-gemeente in De Schooten) op de middag van 26 mei 1968 afscheid nam als predikant van de Hervormde gemeente te Den Helder. Samen met collega Rasch en later met collega Oort was het werkterrein de wijk rondom de Opstandingskerk. Het was een periode van zes jaar, waar ik vaak en met goede herinneringen aan terug denk. Er leefde wat in Den Helder, toen wij daar kwamen. Er was een doorbraak gekomen in de traditionele richtingen en de Opstandingskerk was het symbool geworden van het samen één-gemeente-zijn, waar men vroeger gescheiden optrok. Er was een uitdaging van het nieuwe, de ontmoeting-in-openheid met de ander, de eigen spiritualiteit van de vrijzinnige gemeente, de nastraling van de warmte van de Palmstraat-gemeente, verbondenheid met de zondagsscholen en de Bijbelclubs en een samenwerking in een hard-werkende kerkeraad, waarvan een nieuw erbij gekomen kerkeraadslid zei: 'Het is een feest om hierin mee te mogen werken'.

Was alles botertje tot de boom? Nee, natuurlijk niet. Maar er was aanvaarding van elkaar, er werd hard gewerkt, het leefde. De Opstandingskerk kende druk bezochte zondagsdiensten. Catechisatie-uren werden goed bezocht. Jaarlijks waren er tussen de twintig en dertig jonge mensen die belijdenis van het geloof aflegden na een zeer levendige en indringende voorbereidingstijd. De gesprekskringen werden goed bezocht. En wat heb ik een hoop van gemeenteleden geleerd.

Maar toen kwam er in de bwogen zestiger jaren een wending. De zgn. 'God is dood-theologie' werd wellicht door velen niet erkend, maar de praktijk ervan brak door. Vrij onverwacht begon er

veel bij de handen af te breken van dat, waar we actief en bewogen mee bezig waren. In de kerkeraad konden we soms elkaar vragend aankijken en waren er de bezinnings-gesprekken. Maar ook: de trouw van velen bleef groot. Dankbaar denk ik terug aan de velen met wie ik heb mogen samenwerken, ieder met hun eigen inbreng en gaven. Namen ga ik niet noemen, want dan doe ik anderen tekort. Eén uitzondering mag ik misschien maken voor de toenmalige scriba van de wijkkerkeraad en van de centrale kerkeraad: dhr. W.J. Biersteker. Wat heeft hij een werk verzet, op bescheiden wijze voortdurend geattendeerd op wat moest gebeuren en met zijn oevumenische instelling over grenzen heen gewerkt.

Het was vanuit de oude stad, dat het eerste werk werd opgepakt in De Schooten en mij gevraagd werd daar het eerste werk te doen. Dat was alleen met hulp van drie getrouwe mannen, die net hun ambtstermijn beëindigd hadden. We zagen er de eerste flats verrijzen. Getracht werd hen die in de vlakte gingen wonen, op te vangen. Het eerste centrale adres noemde we 'het huis van Lydia'. De eerste kerkdiensten werden gehouden in een noodkerk. En de Opstandingskerk zag ik als mijn 'thuiskerk'. Nog zie ik de mensen van het kerkelijk bureau, de koster, organisten en anderen aan mij voorbij gaan, in de gewone diensten, Open-deur-diensten enz. Veel heb ik van en door de verscheidenheid in de gemeente Den Helder geleerd, waar ik later veel aan heb gehad, zowel persoonlijk als in mijn werk.

Onvergetelijk en zeer uitspringend is voor ons natuurlijk de pastorie bij de Opstandingkerk geworden, omdat daar, in de kamer boven de studeerkamer, op 15 september onze Dora geboren is. De bloemenzee, de zeer vele bliken van meeleven en de talloze gelukwensen, verwarmden ons en vergrootte de blijdschap en de dankbaarheid. De vele gelukwensen hebben we nog bewaard. Maar ik zal een rem zetten op de overstelpende stroom van gedachten en herinneringen die boven komt. Maar wat ik neerschreef mag een teken zijn, dat de Helderse periode een zeer belangrijke en onvergetelijke voor ons is geweest, waar we zes jaar woonden in de pastorie bij de Opstandingskerk.

ds. R. Dijkstra

voormalige Nederlands Hervormde Kerken

Ook deze dijk hebben we hard nodig

DE DIJK

Het fraaie kerkje van Huisduinen ligt aan de voet van een kolossale dijk. Deze dijk beschermt Den Helder en het achterliggende land tegen de stormaanvallen van de zee. De zee heeft in de geschiedenis van Nederland altijd een dubbele betekenis gehad. Hij brengt welvaart en hij is bedreigend. Door zijn ligging aan de zee en aan de mond van de grote rivieren is Nederland wel varend geworden. Ook hebben onze vissers het heerlijke 'zeebanket' uit de woelige wateren weten op te halen en ons van een rijke en gevarieerde voedingsbron voorzien. Maar aan de andere kant heeft de zee altijd zijn slachtoffers gevraagd. 'De vis wordt duur betaald'. Het rampjaar 1953 ligt velen van ons nog vers in het geheugen.

Ook in de bijbel is de zee vaak het symbool van de dreiging, de doodsdreiging van het door niets gehinderde water, maar ook de behuizing van kwade machten, die men zich als zeemonsters voorstelde, zoals de Leviathan. Op de derde scheppingsdag wees God in Zijn goedheid de wateren hun eigen plaats aan, zodat het droge kon ontstaan, voor de mensen om op te leven. De wateren waren er nog wel, de dreiging bestond nog steeds, maar de dreiging van het kwaad en de dood was niet meer allesbeheersend. Er was een veilige plek ontstaan waar Gods goedheid zich zegenend over de mensen kon uitbreiden. Maar deze plek moest wel beschermd worden, omdat anders de machten van duisternis en dood weer de overhand krijgen. Zo is de dijk het symbool van Gods beschermende goedheid. Er is een gedichtje in het Fries dat de dijk om Friesland heen bezingt: 'Dêr 't de dyk in lân omklammet, lyk in memme-earm hjar bern,.....' 'Waar de dijk het land omvat houdt, als een moeder-arm haar kroost,.....'

Zo ligt ook de arm van de grote dijk beschermend om Den Helder heen. Zo'n dijk is ontzettend sterk. Wij spreken ook van het dijk-lichaam. Zo'n dijk doet mij denken aan onze Here Jezus Christus, Die Zichzelf met Zijn lichaam gegeven heeft, die als het ware Zijn lichaam opgeworpen heeft als een wal, als een beschermende dijk tussen ons en de dreiging van het kwaad, de zonde en de dood. Het kerkje van Huisduinen ligt veilig aan de voet van de grote dijk. De kerk van Christus wordt door Zijn lichaam beschermd, als door een dijk die nooit zal doorbreken. Hij zal er zijn tot aan het moment waarop wij met Johannes op Patmos kunnen zeggen en zien: '...en de zee was niet meer!' De dreiging van het kwaad, de zonde en de dood is dan voorgoed voorbij gegaan. Zolang hebben wij DE DIJK nodig. Hard nodig.

ds. J. Windig

SLOTWOORD PASTOR B. DE HAAN

Een droom

Op de bladzijden hiervoor kon u, in de bijdragen van predikanten die hier gestaan hebben, met hen terugblikken. Wij weten van het verleden en van het heden. We zouden de tijdslijn wel door willen trekken naar de toekomst: hoe zou de gemeente zijn rond de tijd dat we het 40-jarig bestaan van de Opstandingskerk vieren? We kunnen niet simpelweg een lijn van ontwikkeling doortrekken want allerlei factoren kunnen een trend ombuigen.

Nee, aan toekomstvoorspellen waag ik mij niet; wel aan dromen. Soms denk ik: we hebben als christelijke gemeente te weinig een droom. Wie te zeer droomt, wordt onrealistisch en zweverig. Wie geen droom heeft, wordt door de harde feiten ontmoedigd. Maar wanneer oog-voor-de-werkelijkheid èn een-droom-hebben in evenwicht zijn, dan geeft een droom een zekere bezieling, die invloed uitoefent op de weg die gegaan wordt. Mijn droom is beïnvloed door wat ik heb gehoord, gelezen (o.a. in de bijbel), meegemaakt en gezien; christelijke gemeenschappen die uit de diepte opklommen en tot bloei kwamen door de werkzaamheid van de Heilige Geest.

In mijn droom zie ik eerst de zondags eredienst, het hart van het gemeentegebeuren. Mensen van allerlei leeftijden gaan naar de Opstandingskerk, en zij, die tegen tien komen, hebben moeite nog een plaatsje te vinden; de kerk zit vol. Men gaat niet zozeer voor zichzelf naar de kerk maar voor God en om elkaar, de gemeenschap. Het is te merken dat het een EREDienst is. De dienst van de lofprijzing en aanbidding heeft een ruime plaats in de liturgie. Liederen worden ingetogen en bewogen gezongen, zelfs meerstemmig. Men heeft er plezier in een nieuw lied te leren zingen voor de Here (Ps. 98:1) en de lofzangen hebben iets van een troon (Ps. 22:4).

Het hoogtepunt van elke dienst is de viering van het Heilig Avondmaal. Ieder ervaart in brood en wijn de heilzame aanwezigheid van de Heer zelf, wat aanleiding is om opnieuw lofzangen te zingen. Na afloop van de kerkdienst blijven de meeste mensen nog even in en rond de kerk achter om elkaar te ontmoeten. Je kunt zien dat de mensen blij zijn met elkaar. Niemand voelt zich verloren want men gaat zorgvuldig met elkaar om. De gemeente heeft zich ingesteld op nieuwkomers. Zij worden hartelijk en met fijngevoeligheid ontvangen. De gemeente heeft werfkracht gekregen. Buitenkerkelijken, ook min of meer ontspoorde mensen die je wel in het winkelcentrum ziet slenteren, zijn afgekomen op geruchten en getuigenissen van mensen van de Opstandingskerk. Ze hoorden over mensen die in de gemeente van Christus door Hem veranderd werden tot nieuwe mensen; mensen die tot ontplooiing en tot hun bestemming kwamen.

De gemeente is een bron van nieuwe hoop voor haar omgeving. In de kerkdiensten wordt niet meer gepreekt. Daarvoor in de plaats komt iedereen minstens éénmaal per week bij elkaar in kleine groepen bij elkaar aan huis. Je kunt zien hoe mensen geraakt zijn door de liefde van de Heer. Zij hebben de Heer zeer lief. Het leven met de Heer is hoofdzaak geworden in hun leven, ja dat is hun leven geworden, waarvoor zij allerlei zaken, die ze 10 jaar geleden nog belangrijk vonden, opzij zetten. Leergierige oren luisteren in die kringen naar de voorlezing uit de Schrift en naar de toelichting daarop. Men praat er met elkaar over en vraagt zich af wat die Bijbelgedeelten hen heden te zeggen hebben. Die avonden werken diep door. Iedereen ervaart dat het niet mogelijk is om vrijblijvend naar Gods woord te luisteren. In die kleine gemeentekringen doet men ook voorbede voor elkaar en voor anderen; ook wat er aan praktische nood op hen afkomt wordt samen besproken en aangepakt. Er is volop bereidheid de handen uit de mouwen te steken.

Ieder doet iets in de gemeente naar de gaven die de Heilige Geest uitdeelt (1 Cor. 12). De één heeft de gave ontvangen om te onderrichten, de ander om te profeteren; de één om in Jezus' Naam te genezen, de ander om leiding te geven. Een predikant is niet echt meer nodig. De gemeente leeft!

Nooit hoeft er meer naar medewerkers gezocht te worden, want ieder verstaat zijn roeping. Passieve gemeenteleden zijn er niet. Ieders inzet draagt bij aan een welsluitend geheel. Om de nodige gelden hoeft niet meer gebedeld te worden. De toren is gerestaureerd en het huis van de gemeente goed onderhouden. De gemeente verstaat dat zij geen doel in zichzelf is. Ze staat dienstbaar in de wereld als lichaam van Christus. Men heeft oog voor de vermoeiden en belasten. Wekelijks is er een gezamenlijke maaltijd met en voor de armen. Niemand komt iets te kort. Het leven is nog niet gemakkelijk want men leeft nog in de tijd van de voorlopigheid. Maar de gemeente is een plaats van heil, een rustpunt, waar men inspiratie en moed opdoet om daarin en van daaruit te werken, te leven.

Samen als gemeente (incl. de voorganger) mogen we hoopvol er naar uitzien dat iets (of veel) uit deze droom werkelijkheid wordt en daar naar toe werken.

B. de Haan

Het orgel van de Opstandingskerk waarvoor een orgelfonds is opgericht voor het onderhoud.
Het orgel werd in gebruik genomen op 21 december 1958.

De religieuze versieringen in het beton zijn ontworpen door dhr. M. Beekhuis van Till

Slotopmerking:

Over de geschiedenis van de Opstandingskerk zou veel meer te schrijven zijn. Er moest een keuze gemaakt worden uit de vele reacties die binnenkwamen.

Dit boekje werd samengesteld door K. Jellema, ouderling van de Opstandingskerk, met dank aan de medewerkers.